

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 801-01/15-4/
Ljubljana, 25. avgust 2015

EPA 528-VII

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05-uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M N E N J E

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (ZVISJV-D) – druga obravnava

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je na 50. seji 24. avgusta 2015 obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada.

Komisija **podpira** predlog zakona.

Čeprav se spreminja veliko število členov zakona, predlagatelj ni pristopil k pripravi novega zakona, ampak je predložil spremembe zakona, saj v veliki meri predstavljajo manjše nevsebinske popravke, prilagoditev drugim zakonom ter odpravo nekaterih ugotovljenih manjših nedoslednosti in pomanjkljivosti. Ker bo treba v naš pravni red do leta 2017 oziroma 2018 prenesti novo evropsko direktivo, ki spreminja temeljne standarde varstva pred sevanji, bo potrebna celovitejša reforma tega področja in sprejem novega zakona, ki se po besedah direktorja Uprave za jedrsko varnost že pripravlja. S to novelo zakona, ki ne posega v obstoječa temeljna načela veljavnega zakona, se predlaga poenostavitev nekaterih upravnih postopkov, ki zadevajo izvajalce sevalne dejavnosti. Predlaga se, da ocene varstva pred sevanji, ki po veljavni ureditvi predstavlja pogoj za začetek postopka pridobitve dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti, ne potrjuje več pristojen upravni organ v posebnem upravnem postopku, ampak ustreznost ocene v upravnem postopku pridobitve dovoljenja za izvajanje sevalne dejavnosti pregleda organ, ki izdaja dovoljenje. Predlagane so tudi spremembe glede pregledovanja in spreminjanja ocene varstva pred sevanji, saj so glede na dosedanje izkušnje uporabe zakona ustrezne določeni primeri, ko je treba oceno pregledati, podrobno pa je določen tudi postopek predložitve poročila o pregledu in morebitnega spreminjanja ocene, ki je posledica opravljenega pregleda. Zaradi novih spoznanj po jedrski nesreči v Fukušimi leta 2011 in po izvedenih stresnih testov vseh nukleark v Evropi je predlaganih več sprememb

v poglavju Sevalna in jedrska varnost. Med drugim se predlaga nova določba o razširjenih projektnih osnovah jedrskega objekta z vidika zahtev za varnost jedrskega objekta. V primeru Nuklearne elektrarne Krško (NEK) se vsebina te določbe v praksi že izvaja. V zvezi s (potencialno) gradnjo novega jedrskega objekta je predlagana možnost, da investitor upravnemu organu, pristojnemu za jedrsko varnost, sproti oziroma po delih dostavlja dokumentacijo, ki je potrebna za pridobitev soglasja h gradbenemu dovoljenju, s čimer se bo postopek pridobivanja gradbenega dovoljenja skrajšal. Dejstvo je, da obseg celotne varnostne dokumentacije za gradnjo novega jedrskega objekta tolikšen, da upravni organ potrebuje več let za njen pregled. Dodana je tudi določba o nadziranju ustreznosti nabavljene opreme, s čimer se želi preprečiti vgrajevanja neustrezne opreme v jedrske in sevalne objekte ter v naprave, ki oddajajo ionizirajoče sevanje, kar se je v tujini v preteklosti že zgodilo. Nekaj predlaganih sprememb se nanaša na zaprta odlagališča (Jazbec in Boršt), katerih nadzor je treba institucionalizirati. Predlagane so tudi spremembe glede varnostnega preverjanja oseb, ki delajo v jedrskih objektih, saj je praksa pokazala, da posameznih zahtevanih podatkov ni bilo mogoče pridobiti za tuje delavce. Predlaga se tudi jasnejša opredelitev obveznosti Agencije za radioaktivne odpadke (ARAO) v okviru ene obvezne državne gospodarske javne službe, ki v skladu z veljavno zakonodajo izvaja različne državne gospodarske javne službe (ravnanje z radioaktivnimi odpadki, odlaganje radioaktivnih odpadkov, dolgoročni nadzor in vzdrževanje odlagališč rudarske in hidrometalurške jalovine). Komisija je bila seznanjena, da ARAO podpira predlagane spremembe, ki bodo olajšale njihovo delo in vodenje postopkov.

Komisija opozarja na predlagano spremembo 39. in 40. člena novele zakona, na podlagi katere bi opravljale naloge pooblaščenih izvedencev na področju sevalne in jedrske varnosti le pravne osebe in nič več fizične osebe. Gre za predlog, ki ga je Vlada predlagala že z zadnjo novelo zakona, vendar ni dobil zadostne podpore Državnega zbora. Komisija se strinja s stališčem Uprave za jedrsko varnost, ki ga podpira tudi Agencija za radioaktivne odpadke, da zahteva priprava izvedenskih mnenj o posameznih vprašanih jedrske in sevalne varnosti veliko koncentracijo različnih interdisciplinarnih znanj s tega področja, ki jo lahko zagotovi le organizacija z več zaposlenimi strokovnjaki z različnih področij. Da bi zadostili temu argumentu pa po mnenju komisije ne zadostuje le črtanje besede »fizične« v 58. in 59. členu zakona, saj obstajajo tudi pravne osebe z enim zaposlenim. Zato bi kazalo predlagano spremembo ponovno pretehtati in poiskati tako rešitev, da bodo pooblastilo za pooblaščene izvedence za jedrsko in sevalno varnost lahko pridobili subjekti, ki lahko zagotovijo zadosten obseg različnih interdisciplinarnih znanj.

V zvezi z 79. členom novele zakona, ki Vladi daje pooblastilo, da v podzakonskem aktu uredi merila za določitev višine nadomestila zaradi načrtovanja in izvajanja intervencijskih ukrepov, način odmere, obračunavanja in plačevanja nadomestil ter začetek in konec prejemanja nadomestil, komisija ugotavlja, da je predlagatelj na podlagi mnenja Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora pripravil amandma, na podlagi katerega bo zakon določil merila za določitev višine navedenega nadomestila, ki so že določena v veljavni Uredbi o merilih za določitev višine nadomestila zaradi omejene rabe prostora in zaradi načrtovanja izvajanja intervencijskih ukrepov na območju jedrskega objekta.

Na Ministrstvu za infrastrukturo opozarjajo na predlagano dopolnitev 95. člena zakona (71. člen novele zakona), da je gradnja nizko- in srednjeradioaktivnih

odpadkov obvezna državna gospodarska javna služba. Na podlagi tega se sprašujejo, kako bodo z ARAO, s katero imajo sedaj sklenjeno agentsko pogodbo za opravljanje storitev načrtovanja odlagališča do pridobitve gradbenega dovoljenja, sklepali nove pogodbe. Komisija ocenjuje, da je to stvar medresorskega usklajevanja in zato pričakuje, da se bosta Ministrstvo za okolje in prostor ter Ministrstvo za infrastrukturo do seje matičnega delovnega telesa Državnega zbora uskladili glede tega vprašanja.

Glede na to, da je v skladu z evropsko direktivo, ki ureja oddajo javnih naročil naročnikom v vodnem, energetske in transportnem sektorju ter sektorju poštne storitev, Nuklearna elektrarna Krško od leta februarja 2013 zavezana k izvajanju javnih naročil, komisija ugotavlja, da zaradi zapletov v zvezi z javnimi naročili prihaja do zamud pri izvajanju nekaterih del (npr. nadgradnja varnosti, gradnja skladišča za manipulacijo z radioaktivnimi odpadki). V zvezi z vprašanjem, ali obstaja ocena tveganja s tega vidika, je direktor Uprave za jedrsko varnost povedal, da do zdaj še niso zaznali tveganj zaradi sistema javnega naročanja. Komisija je bila tudi seznanjena, da slovenski in hrvaški lastnik zagotavljata dovolj sredstev za varno obratovanje in nadgradnjo varnosti Nuklearne elektrarne Krško. Dodatno komisija izpostavlja opozorilo direktorja Agencije za radioaktivne odpadke, da veljavni sistem javnega naročanja ščiti ponudnike in ne naročnike. Komisija izraža pričakovanje, da bo nov zakon o javnem naročanju, ki je v postopku sprejemanja v Državnem zboru (EPA 684-VII), poenostavil in skrajšal postopke javnega naročanja ter naročnikom olajšal delo.

V zvezi z aktivnostmi deželne oblasti avstrijske Koroške za zaprtje Nuklearne elektrarne Krško komisija opozarja, da bi morala slovenska stran na njihove javne izjave in zahteve po zaprtju naše jedrske elektrarne bolj odločno odreagirati. Ob tem je bila komisija seznanjena, da se predstavniki slovenskih pristojnih organov enkrat letno sestanejo s predstavniki pristojnega ministrstva Republike Avstrije in avstrijskih dežel z namenom izmenjave informacij na področju jedrske varnosti. Po besedah direktorja Uprave za jedrsko varnost so odnosi z Republiko Avstrijo v zvezi s temi vprašanji zelo korektni.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Jernej Verbič.

Sekretarka
Meta Štembal, l.r.

Predsednik
Jernej Verbič, l.r.